ब्रह्मलोकगतास्त्वेव कथयन्ति महर्षयः। पतिश्च तपतां श्रेष्ठादादित्यस्त्वेव भाषिता।
सांख्यज्ञानं त्वया ब्रह्मन्नवाप्तं कृत्स्नमेव च। तथैव योगशास्त्रञ्च याज्ञवल्क्य विशेषतः। ११०९
निःसन्दिग्धं प्रबुद्धस्त्वं बुध्यमानश्चराचरं। श्रोतुमिच्छामि तज्ज्ञानं घृतं मण्डमयं यथा।
॥ याज्ञवल्क्य उवाच ॥ कृत्स्नधारिणमेव त्वां मन्ये गन्धर्व्वसत्तम। जिज्ञासमे च मां राजंस्तन्निबोध यथाश्रुतं।
अबुध्यमानां प्रकृतिं बुध्यते पञ्चविंशकः। न तु बुध्यति गन्धर्व्वप्रकृतिः पञ्चविंशकं।
अनेन प्रतिबोधेन प्रधानं प्रवदन्ति तत्। सांख्ययोगाश्च तत्त्वज्ञा यथाश्रुतिनिदर्शनात्।
पश्यंस्तथैव चापश्यन् पश्यत्यन्यः सदाऽनघ। षड्विंशं पञ्चविंशञ्च चतुर्व्विंशञ्च पश्यति। १११०
न तु पश्यति पश्यंस्तु यश्चैनमनुपश्यति। पञ्चविंशोऽभिमन्येत नान्योऽस्ति परतो मम।
न चतुर्व्विंशको ग्राह्यो मनुजैर्ज्ञानदर्शिभिः। मत्स्यश्चोदकमन्वेति प्रवर्त्तेत प्रवर्त्तनात्।
यथैव बुध्यते मत्स्यस्तथैवोऽप्यनुबुध्यते। सस्नेह सहवासाच्च साभिमानाच्च नित्यशः।
स निमज्जति कालस्य यदैकत्वं न बुध्यते। उन्मज्जति हि कालस्य ममत्वेनाभिसंवृतः।
यदा तु मन्यतेऽन्योऽहमन्य एष इति द्विज। तदा स केवलीभूतः षड्विंशमनुपश्यति। ११२०
अन्यश्च राजन्यवरस्तथाऽन्यः पञ्चविंशकः। तत्स्थानाच्चानुपश्यन्ति एक एवेति साधवः।
तेनैतन्नाभिनन्दन्ति पञ्चविंशकमच्युतं। जन्ममृत्युभयाद्भीता योगाः सांख्याश्च काश्यप।
षड्विंशमनुपश्यन्तः शुचयस्तत्परायणाः। यदा स केवलीभूतः षड्विंशमनुपश्यति।
तदा स सर्व्वविद्विद्वान् न पुनर्ज्जन्म विन्दति। एवमप्रतिबुद्धश्च बुध्यमानश्च तेऽनघ।
बुद्धश्चोक्तो यथातत्त्वं मयाश्रुतिनिदर्शनात्। पश्यापश्यं यो न पश्येत् चेम्यं तत्त्वञ्च काश्यप। ११३०
केवलाकेवलञ्चाद्यं पञ्चविंशं परञ्च यत्।

॥ विश्वावसुरुवाच॥ तथ्यं शुभञ्चैतदुक्तं त्वया विभो सम्यक् चेम्यं दैवताद्यं यथावत्। स्वस्त्यस्तु भवतश्चास्तु नित्यं बुद्ध्या सदा बुद्धियुक्तं नमस्ते।

॥ याज्ञवल्क्य उवाच ॥ एवमुक्त्वा सम्प्रयातो दिवं स विभ्राजन् वै श्रीमता दर्शनेन। दृष्टश्च तुष्ट्या परयाऽभिनन्द्य प्रदक्षिणं मम कृत्वा महात्मा।

ब्रह्मादीनां खेचराणां चितौ च ये चाधस्तात् संवसन्ते नरेन्द्र। तत्रैव तद्दर्शनं दर्शयन् वै सम्यक् चेम्यं ये पथं संश्रिता वै।

सांख्याः सर्व्वे सांख्यधर्म्मे रताश्च तद्वद्योगा योगधर्म्मे रताश्च। ये चाप्यन्ये मोक्षकामा मनुष्यास्तेषामेतद्दर्शनं ज्ञानदृष्टं। ११३१

ज्ञानान्मोक्षो जायते राजसिंह नास्त्यज्ञानादेवमार्ज्जनेरन्द्र। तस्माज्ज्ञानं तत्त्वतोऽन्वेषितव्यं येनात्मानं मोक्षयेज्जन्ममृत्योः।

प्राप्य ज्ञानं ब्राह्मणात् क्षत्रियाद्वा वैश्याच्छूद्रादपि नीचादभीक्ष्णं। श्रद्धातव्यं श्रद्दधानेन नित्यं न श्रद्धिनं जन्ममृत्यू विशेतां।

सर्व्वे वर्णा ब्राह्मणा ब्रह्मजाश्च सर्व्वे नित्यं व्याहरन्ते च ब्रह्म। तत्त्वं शास्त्रं ब्रह्मबुद्ध्या ब्रवीमि सर्व्वं विश्वं ब्रह्म चैतत् समस्तं।